

Viola prionantha

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Viola* is afkomstig uit het Latijn en betekent 'violet', verwijzend naar de typische kleur van de bloemen. De soortaanduiding *prionantha* is afgeleid van het Grieks: *prion* betekent 'zaag' of 'zaagvormig', en *anthos* betekent 'bloem'. De naam zou kunnen verwijzen naar de getande (*serrate*) randen van de bladeren, hoewel dit kenmerk niet uniek is voor de bloemen. Een andere mogelijke interpretatie is dat *prion* in de botanische context soms wordt gebruikt om 'vroeg' of 'voortijdig' aan te duiden, wat zou slaan op de vroege bloei van deze soort.

De Chinese algemene naam, *Zǎo Kāi Jīn Cài* (早開堇菜) of *Zǐ Huā Dì Dīng* (紫花地丁), betekent respectievelijk 'vroegbloeiend viooltje' of 'paarsbloemige aardnagel'.

Taxonomie

Viola prionantha is een stengelloze (*acaulescent*) overblijvende, kruidachtige vaste plant die in Azië veel voorkomt. Het is een van de soorten die in de traditionele Chinese geneeskunde onder de naam 'Viola Herba' of 'Zi Hua Di Ding' wordt gebruikt en vaak commercieel wordt geoogst. De taxonomische indeling is als volgt:

- Rijk: Plantae
- Orde: Malpighiales
- Familie: Violaceae (Violetjesfamilie)
- Geslacht: *Viola*
- Sectie: *Patellares*
- Soort: *V. prionantha*

Synoniemen

De geaccepteerde botanische naam is *Viola prionantha* Bunge. Er zijn verschillende heterotypische synoniemen en beschreven variëteiten die inmiddels zijn ondergebracht onder de hoofdsort:

- *Viola irinae* Zolot.
- *Viola jenseensis* Zuev
- *Viola taischanensis* C.J.Wang
- *Viola prionantha* var. *sylvatica* Kitag.
- *Viola prionantha* var. *trichantha* C.J.Wang

Variëteiten en cultivars

Viola prionantha is voornamelijk bekend als een wilde, inheemse plant en medicinale grondstof, en er zijn dan ook weinig of geen benoemde cultivars met fantasienamen in de tuinhandel. De variëteiten die historisch zijn beschreven (*V. prionantha* var. *sylvatica*, *V. prionantha* var. *trichantha*) worden doorgaans beschouwd als morfologische variaties van de wilde soort en niet als cultivars. De soort wordt soms als een verzamelobject of voor inheemse aanplantingen in Oosterse tuinen gebruikt.

Familie

Viola prionantha is een lid van de Violaceae, de Violetjesfamilie. Dit is een grote familie van bloeiende planten die wordt gekenmerkt door vijfbladige, asymmetrische bloemen.

Hoogte

Dit viooltje is een laagblijvende, compacte plant. Ze bereikt een hoogte van slechts 3 tot 10 centimeter, hoewel ze in de vruchtfase tot ongeveer 20 centimeter hoog kan worden. De bladeren en bloemstelen komen direct op uit een stevige, vlezige wortelstok (*rhizoom*).

Bloemkleur

De bloemen zijn over het algemeen paars, lila of violet. Net als veel andere *Viola*-soorten in gematigde streken produceert *V. prionantha* twee soorten bloemen: opvallende, open bloemen (*chasmogame bloemen*) in het voorjaar en kleine, gesloten, zelfbestuivende bloemen (*cleistogame bloemen*) in de zomer en herfst.

Bladkleur

De bladeren zijn heldergroen. Ze zijn eirond tot langwerpig-eirond en aan de basis hartvormig (*cordaat*). De bladranden zijn getand (*crenate-serrate*) en de bladeren zijn ofwel kaal of licht behaard. Ze vormen een bladrozet aan de basis van de plant.

Bloeiperiode

De hoofdbloei met de open bloemen valt vroeg in het voorjaar, doorgaans van april tot mei. De zaden van zowel de open als de gesloten bloemen rijpen gedurende een lange periode, van mei tot september. De Chinese naam ('vroegbloeiend') verwijst naar het vroege verschijnen van de bloemen in het voorjaar.

Standplaats

Viola prionantha is te vinden in diverse habitats in het wild, waaronder graslanden, langs wegen en in de buurt van beekjes, vaak op hoogtes van 200 tot 900 meter. Ze prefereert een koele, vochtige, goed doorlatende en humusrijke grond, en gedijt in halfschaduw of gefilterd licht (licht bosland).

Herkomst

De plant is inheems in een groot deel van Oost-Azië. Het natuurlijke verspreidingsgebied omvat het Russische Verre Oosten (Amur, Primorye), China (Mantsjoerije, Qinghai, delen van Centraal- en Zuid-China) en Korea. Ze is als geïntroduceerde soort ook te vinden in delen van Noord-Amerika (Kansas, Nebraska) en Centraal-Azië.

Soort gewas

Het is een stengelloze (*acaulescent*), kruidachtige vaste plant (*perennial*) die groeit vanuit een wortelstok en niet door middel van uitlopers (*stolonen*) verspreidt.

Vermeerderingswijze

De plant kan worden vermeerderd door zaad en door deling. Zaden worden bij voorkeur in de herfst gezaaid in een koude bak, omdat ze koude stratificatie nodig hebben om te kiemen. Deling van de wortelstokken kan in de herfst of direct na de bloei worden uitgevoerd.

Klimaatzone

Viola prionantha is een soort uit de gematigde zone van Azië. Ze wordt doorgaans als zeer winterhard beschouwd, geschikt voor USDA hardheidszones 2 tot 11, afhankelijk van de precieze herkomst van de plant.

Insecten

De open bloemen worden bestoven door insecten. Echter, de gesloten, cleistogame bloemen, die geen bestuiving van buitenaf vereisen, zijn verantwoordelijk voor het grootste deel van de zaadproductie. De zaden, die zijn voorzien van een oliehoudend aanhangsel (*elaiosoom*), worden verspreid door mieren (*myrmecochorie*).

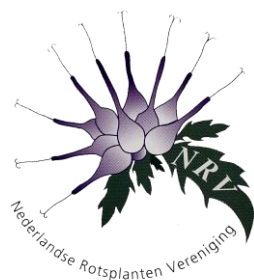
Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:869009-1>

<https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Viola%20prionantha>

http://floranorthamerica.org/Viola_prionantha

<https://www.rhs.org.uk/plants/176931/viola-prionantha/details>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Viola</i> (violet); <i>prionantha</i> (zaagvormige bloem of vroege bloem)
Taxonomie	<i>Rijk:</i> Plantae, <i>Familie:</i> Violaceae, <i>Geslacht:</i> <i>Viola</i> , <i>Soort:</i> <i>V. prionantha</i>
Synoniemen	<i>Viola irinae</i> , <i>Viola taischanensis</i> , <i>Viola prionantha</i> var. <i>sylvatica</i>
Variëteiten en cultivars	Geen bekende commerciële cultivars; Variëteiten: <i>V. prionantha</i> var. <i>sylvatica</i> , <i>V. prionantha</i> var. <i>trichantha</i>
Familie	Violaceae (Violetjesfamilie)
Hoogte	3 tot 10 cm (tot 20 cm tijdens vruchtzetting)
Bloemkleur	Paars, lila of violet
Bladkleur	Heldergroen, eirond tot langwerpig-eirond, getande rand
Bloeiperiode	Open bloemen: April - Mei; Vruchtzetting: Mei - September
Standplaats	Halfschaduw tot lichte schaduw; vochtige, goed doorlatende, humusrijke grond
Herkomst	Oost-Azië (China, Korea, Russisch Verre Oosten)
Soort gewas	Stengelloze, kruidachtige vaste plant (<i>perennial herb</i>)
Vermeerderingswijze	Zaad (stratificatie nodig), deling van de wortelstokken
Klimaatzone	Zeer winterhard (ca. USDA Zone 2-11)
Insecten	Open bloemen door insecten; gesloten bloemen zelfbestuivend; zaadverspreiding door mieren